

GLASILO
DELOVNE
ORGANIZACIJE
LESNA
SLOVENJ GRADEC
GOZDARSTVO
IN
LESNA INDUSTRIJA

LETO IX — STEVILKA 3
APRIL 1976

VIHARNIK

POSLOVANJE 1975

SOLIDAR- NOST LE NI SAMO BESEDA

Leto 1975 je drugo poslovno leto skupnega poslovanja gozdar-
ske in lesnoindustrijske proizvodnje in drugo leto z zaključnim
računom posameznih temeljnih organizacij združenega dela.
Skupno z zbirnimi zaključnimi računi po panogah in za OZD
smo sestavili 22 zaključnih računov.

Po samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD je knji-
govodstvo zaupano delovni skupnosti skupnih služb. V zadnjem
trimesečju 1975 je bil sestavljen predlog samoupravnega spora-
zuma o knjigovodstvu. Predlog je bil v času sestavljanja za-
ključnega računa v razpravi, prav tako predlog pravilnika o
amortizaciji, sprejet pa je bil pravilnik o inventuri.

Mesečni obračuni rezultatov po posameznih TOZD in obra-
čunskih enotah so sistemsko še vedno pomanjkljivi in dopu-
ščajo dvome o potrebi in uporabnosti podatkov. Strokovni so-
delavci, ki bi se na tem področju dela lahko uspešno vključe-
vali, so bili zaposleni s termnsko določenim delom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V TEJ STEVILKI LAHKO BERETE:

- o delovanju delegatskega sistema
- solidarnost le ni samo be-
seda — poslovanje v 1975
- obratna sredstva in lik-
vidnost
- pregled izpolnitve plana
prodaje za trg za OZD
- predstavljamo vam:
TOZD Zaga Vuhred
- analiza stanja nesreč pri
delu za obdobje 1972 do
1976
- OZD Lesna — gozdarska
dejavnost
- zakaj, kako in kam?
- portret sodelavca: Ferdo
Leitinger
- izobraževanje: Združeno
delo in usmerjeno izo-
braževanje (nadaljevanje)
- bolezenska stanja alko-
holikov
- šport in rekreacija: Zim-
ske igre Lesna '76
- diagnoza: sestankitis in
zaseditis

Poročili sta se vrba in smreka
— foto F. Jurač

Iz našega tiska

O DELOVANJU DELEGATSKEGA SISTEMA

Zbori Skupščine SRS
so 25. 2. 1976 sprejeli po
razpravi na seji sklep o
delovanju delegatskega si-
stema.

Ugotovili so, da so sklepi
in priporočila, ki so jih
zbori sprejeli na seji v
aprilu 1975, kljub določe-
nim premikom še vedno
aktualni in da tudi danes
pomenijo idejnopolitično
usmeritev pri reševanju
problemov s področja dele-
gatskega sistema in dele-
gatskih odnosov. Zato mo-
rajo delegacije temeljnih
organizacij združenega dela,
krajevnih skupnosti, dru-
gih temeljnih samoupravnih
skupnosti in organizacij,
občinske skupščine, skup-
ščina SRS ter družbenopo-
litične organizacije še do-
sledneje skrbeti za uresni-
čevanje sprejetih priporočil
in sklepov.

Da bo mogoče te naloge
uresničevati, morajo vsi od-
govorni analizirati svoje de-
lo in vlogo, ugotoviti zlasti
vzroke za težave in slabosti
pri uveljavljanju delegat-
skih razmerij ter se dogo-
voriti za ustrezne ukrepe.

V splošnih samoupravnih
aktih temeljnih samouprav-
nih organizacij in skupno-
sti, v statutih občin, po-
slovnih skupščin in nji-
hovah zborov in drugih
aktih je treba čim bolj po-
polno in konkretno oprede-
liti odnose med temeljnimi
delegacijami, skupinami de-
legatov za pošiljanje de-
legatov v zbor republiške
skupščine, ter občinskimi
skupščinami kot konferen-
cami delegacij. Tako opre-
deljeni odnosi bodo pripo-
mogli k temu, da se bodo
interesi delovnih ljudi in
občanov še bolj kot doslej
odražali v odločitvah. Spre-
jetih v družbenopolitičnih
skupnostih, kar je poglaviti
cilj uveljavljanja dele-
gatskih odnosov in delegat-
skega sistema.

Zbori so se zavzeli za
uresničevanje neposrednih
nalog na področju obve-
ščanja v delegatskem siste-
mu, pri čemer so še pose-
bej poudarili potrebo po
nadaljnem izpopolnjeva-
nju informacijskega siste-
ma, kot to ustreza delovnim
ljudem in občanom ter nji-
hovim delegacijam pri nji-
hovem delu, in podpirajo
ustanavljanje informacij-
sko-dokumentacijskih cen-
trov (Indok centrov) pov-
sod tam, kjer se bo za to
pokazala potreba in kjer
bodo za njihovo ustano-
vitev izpolnjeni posebni po-
goji.

Poročevalec, št. 5., (2. 3.
1976- Skupščine SRS, SRJ
za delegate in delegacije)

INVENTURE

Inventurni popisi so bili opravljeni v času od 30. 9. do 31. 12. 1975. O viških in manjkah so razpravljali in sprejeli potrebne sklepe samoupravni organi TOZD in delovne skupnosti skupnih služb. Inventurne razlike, ugotovljene pri združenih sredstvih, so predlagane v razpravo in odločanje organom upravljanja.

Inventurne komisije so bile zadolžene za ugotavljanje zalog reprodukcijskega materiala, nedovršenih proizvodov, gotovih proizvodov in trgovskega blaga, ki so v skladišču dalj kot eno leto. Vrednost reprodukcijskega materiala in rezervnih delov je bila zaradi tega zmanjšana za 756.262,00 din, najvišji znesek pri posameznih TOZD znaša 241.297,00 din. Odpis vrednosti zmanjšuje rezultat leta 1975, ne pomeni pa izgube, ker se lahko material v prihodnjem letu porabi kot kvalitetno dober, vendar po nižnji vrednosti. Tudi vrednost zaloge gotovih izdelkov je bila primerljana s tržno vrednostjo. Če je bila vrednost zaloge posameznih izdelkov višja, kot je dosežena na tržišču, smo vrednost znižali. Znižana vrednost zaloga znaša 394.310,00 din.

Osnovna sredstva so bila po zveznih predpisih revalorizirana ali pa je bila po stanju 31. 12. 1975 izvršena usklajitev knjigovodske vrednosti osnovnih sredstev s stvarno vrednostjo. Knjižna vrednost osnovnih sredstev brez zemljišč, gozdov in zagonskih stroškov je bila pred revalorizacijo nižja za 37 %. Vrednost gozdov je bila ugotovljena ločeno po posameznem predpisu in predstavlja bolj površinsko evidenco kakor vrednostno. Zemljišča bi morali oceniti po tržni vrednosti. Zaradi pomanjkljivosti površinskih podatkov pa to delo ni bilo v celoti opravljeno.

Z revalorizacijo se je dvignila tudi osnova, po kateri obračunavamo obrabo zgradb, strojev, opreme in vseh ostalih osnovnih sredstev.

Če želimo v letu 1976 uporabljati enake stopnje amortizacije kakor v letu 1975, bo znesek, vkalkuliran med stroške zaradi višje osnove, kljub temu za ca. 3—4 % višji.

INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE OSNOVNIH SREDSTEV

Kot posebna kategorija investicijskega vlaganja se ob zaključku leta pojavljajo stroški investicijskega vzdrževanja, ki presegajo 60 % vkalkulirane amortizacije in znašajo skupno 3.347.971,00 din. Sredstva so bila porabljena, ker smo kršili plansko disciplino. Pravilno bi bilo, da se za porabljena sredstva v letu zmanjša rezultat porabe. Predpis zahteva, da moramo prekoračitve obračunavati v obliki amortizacije v prihodnjem letu in tako prenašamo del bremen v leto 1976. Planska nedisciplina je omogočena tudi zaradi tega, ker posamezne TOZD z gospodarskim načrtom niso sprejele in določile prioritetenega reda za izvajanje posameznih vzdrževalnih del. Od Zavarovalnice smo prejeli vrnjenjo za škode 3.644.568.— din, pri investicijskem vzdrževanju upoštevano 3.024.164.—.

PREGLED DELITVE CELOTNEGA DOHODKA

Celotni dohodek za organizacijo združenega dela je seštevek vknjižene realizacije in izrednih dohodkov posameznih TOZD. V celotnem dohodku se tako pojavlja vsa realizacija med posameznimi TOZD. Lastna poraba v TOZD je sicer vknjižena, vendar se ne vključuje v celotni dohodek.

V primerjavi s celotnim dohodkom leta 1974 smo dosegli 28 % povečanje, od tega v gozdarski proizvodnji s pomožnimi dejavnostmi 39 % in v lesni industriji 22 %.

Planirano vrednost je gozdarska proizvodnja dosegla s 104 % in lesna industrija s 86 %. Skupni ostanek dohodka znaša samo 13 % doseženega v preteklem letu ali 16 % planiranega. Skupni doseženi ostanek dohodka je razlika med pozitivnimi in negativnimi rezultati posameznih TOZD. Ker se izguba TO Podvelka krije tudi iz naslova vrnjenih zakonskih obveznosti za 1.062.844,00 din, vrnjenimi prispevki iz osebnih dohodkov 2.022.174 din, s koriščenjem sklada skupne porabe in rezervnega sklada ter odpisanih terjatev, se ostanek dohodka za sklade poveča od 2.479.909,00 na 6.196.857,00 din.

Štednja je vplivala ugodno na manjšo porabo, na ta način smo dosegli pozitivno razliko.

Zaradi zmanjšanja pospešene amortizacije so znižani stroški tudi pri vseh TOZD z izgubo. Po sklepu skupnih organov upravljanja so TOZD krile izgubo najprej iz lastnih virov, t. j. iz pospešene amortizacije, rezervnega sklada, sklada skupne porabe in iz odpisanih terjatev. Na ta način je bila pokrita izguba pri TP Pameče, izguba pri turizmu in del izgube TP Prevalje in TO Podvelka. Za nadaljnje kritje so TOZD uveljavile pravico do vračila iz naslova zakonskih obveznosti in prispevkov. Ostanek izgube je bil solidarno pokrit med lesno industrijo tako, da je žagarska proizvodnja krila izgubo v predelavi. Z znižanjem pospešene amortizacije smo stroške znižali, ne glede na to, da je bila amortizacija že porabljena. To je enako, kot če bi koristili interno investicijsko posojilo. Če ne bi uporabili navedenega načina kritja, ne bi dosegli pravice do uveljavljanja vračila zakonskih obveznosti. Tako bi interno morali pokrivati še 3.716.948 din ali v obliki posojila ali v obliki dotacije.

Pospešena amortizacija, ki je bila že porabljena, znaša v TO Podvelka 3.721.674,00 din, TP Prevalje 1.213.488.— din, TP Pameče 1.209.937.— din in v TOZD Gradnje in turizmu 750.171.— din. Odpisane terjatve, ki niso bile poravnane v predpisanem roku, bremenijo dohodek v letu 1975 z 289.762,00 din. Izguba, krita iz drugih virov bo znižala angažiranost lastnih sredstev. 1975 pa 1.760.— din. Rentabilnost žagarske in gozdarske proizvodnje se je zaradi tega znižala za 16.558,00.— din. Pri prodaji finalnih izdelkov smo pri istih prodajnih cenah, kot so bile v letu 1974, morali priznavati kupcem poprečno za 5 % višje ra-

PREGLED DELITVE CELOTNEGA DOHODKA GOZDARSTVA IN LESNE INDUSTRIJE

Zap. št.	Elementi	Planirano za leto 1975 po sanacijskem programu	%	Doseženo v letu 1974	%	Doseženo v letu 1975	%	Indeks 5:3	Indeks 5:4
1	2	3		4		5		6	7
1.	Fakturirana realizacija			614.009.509	95,0	789.774.477	96,0		129
2.	Fakturirani stroški skupnih služb			16.708.088	2,7	23.007.433	2,7		138
3.	Izredni dohodki in realizacija trgovskega blaga			15.087.661	2,3	11.344.093	1,3		75
4.	Celotni dohodek	900.860.480	100	645.805.258	100,0	824.126.003	100,0	91	128
5.	Poslovni stroški	653.638.458	73	438.059.531	67,8	595.694.073	72,3	91	136
6.	Amortizacija: minimalna nadminimalna	56.346.835	6	35.498.500 14.510.209	5,5 2,3	39.915.857 9.144.136	4,8 1,1	87	112 63
7.	Dohodek	190.875.187	21	157.737.018	24,4	179.371.937	21,8	94	114
8.	Pogodbene in zakonske obveznosti	56.978.688	6	45.939.331	7,1	64.827.676	7,9	114	141
9.	Dohodek neto	133.896.499	15	111.797.687	17,3	114.544.261	13,9	86	102
10.	OD in osebni prejemki	118.547.133	13	92.109.385	14,2	112.064.352	13,6	95	122
11.	Ostanek dohodka	15.349.366	2	19.688.302	3,1	2.479.909	0,3	16	13
12.	Kritje izgube iz drugih virov	—	—	—	—	3.716.949	0,5	—	—
13.	Del dohodka za potrebe družbe			1.179.472	0,2	—	—		
14.	Ostanek za sklade podjetja			18.508.830	2,9	6.196.857	0,8		
15.	Obvezni rezervni sklad podjetja			3.154.740	0,5	1.808.779	0,3		57
16.	Posojilo skupnih rezerv			925.489	0,1	642.156	0,3		69
17.	Posojilo nerazvitih republik — Kosovo			2.898.318	0,5	2.128.236	0,3		73
18.	Sklad skupne porabe			6.000.000	1,0	1.617.686	0,2		27
19.	Poslovni sklad podjetja			5.530.283					
20.	V poslovni sklad prispevek po zakonu o gozdovih			1.477.443	0,2				
21.	19-20			4.052.840	0,6				

Rezultate po zaključnem računu je vsak, ki je spremljal rezultate med letom, pričakoval z bojaznijo. Devetmesečno poslovanje smo v merilu podjetja zaključili z izgubo, v letu 1974 smo

v devetih mesecih ugotavljali skupen dobiček 23.356.608,00 din. Zaradi poslabšanih tržnih pogojev smo v letu 1975 dosegli pri prodaji žaganega lesa poprečno ceno 1.541,00 din po m³, v letu

bate. Rentabilnost finalnih izdelkov je zaradi tega slabša za 13.000.000.— din. Stagnacija pri prodaji stavbnega pohištva je vplivala na povečanje zalog in zmanjšanje proizvodnje v predelavi. Splošni stroški TOZD in delovne skupnosti skupnih služb so tako v večji meri bremenili proizvodne količine in zmanjšali njihovo rentabilnost. Donosnost našega podjetja, oziroma posameznih TOZD v primerjavi s sorodnimi podjetji, je slabša, ker imamo v letih 1974 do 1979 zelo velike obveznosti za odplačilo investicijskih kreditov. Obresti investicijskih kreditov, ki bremenijo tekoče stroške poslovanja, znašajo 21.856.000.— din. Po periodičnem obračunu za I. polletje 1975 smo sprejeli po TOZD in za delovno skupnost skupnih služb stabilizacijske in sanacijske programe v TOZD z izgubo. Kljub programom nismo uspeli zagotoviti normalnega izkoriščanja proizvodnih kapacitet.

Iz dohodka in od osebnih dohodkov so za financiranje splošne in skupne porabe obračunani:

prispevki iz delovnega razmerja	7.132.336.— din
prispevki za socialno zavarovanje	25.249.615.— din
prispevek za nesreče pri delu	2.477.508.— din
prispevek za zaposlovanje	168.397.— din
prispevek za obnovo Bosanske krajine	708.621.— din
stanovanjski prispevek	9.991.234.— din
republiški davek iz dohodka	1.068.775.— din
prispevek za financiranje republiške raziskovalne skupnosti	372.068.— din
prispevek za republiško izobraževalno skupnost	1.667.187.— din
prispevek za letno revalorizacijo pokojnin in invalidnin delavcev	1.704.056.— din
vodni prispevek	634.498.— din
5 % od biol. vlaganja v rep. SIS gozd.	354.169.— din
20 % od položajne rente v rep. SIS gozd.	218.976.— din
80 % od položajne rente v območni SIS gozd.	875.901.— din
1 % od nabavne vrednosti hlodovine v rep.	
SIS gozdarstva	1.148.608.— din

Tovarna oken je zaradi pokrivanja izgube uveljavila vračilo obračunanih in plačanih zneskov, ki so še vključeni v posameznih zneskih.

Obvezna posojila iz ostanka za sklade za gospodarsko nezavite in skupne rezerve so navedena v pregledu delitve celotnega dohodka.

OBRAČUN PROIZVODNJE

Gozdarstvo ločeno obračunava stroške za gojenje in varstvo ter za pridobivanje lesa. Za gojenje in varstvo so v družbenem sektorju bila porabljena 100% planirana sredstva, v privatnem sektorju je dejanska poraba za 3% nad planirano. Dosežen je minimalni pozitivni rezultat. Pri odkazovanju dejanska poraba presega planirano, ker smo porabili tudi dotacije in kredit iz republiške samoupravne interesne skupnosti.

Panoga 313 — pridobivanje lesa — je količinski plan preseglal za 6%. Zaloge ob zaključku leta so nižje od začetnih zalog, znižanje le teh zvišuje uspeh poslovnega leta, ker so zaloge oce-

njene nižje od prodajne vrednosti. Med stroški panoge 313 je tudi odkupna vrednost lesa.

Drevesnica gozdarstva Radlje je poslovanje zaključila z dobičkom. Povečana je prodaja drugim, ki ugodno vpliva na rezultat poslovanja. TOZD Gradnje in turizem je pri gradbeni dejavnosti dosegla pozitiven rezultat, ki je bil porabljen za kritje izgube v turizmu. Počitniški domovi so obračunsko ločeni, prav tako tudi žičnice, ki za kritje izgube koristijo vire izven TOZD.

TOZD Transport in servisi obračunsko ločuje rezultate transporta od rezultatov servisne delavnice. Letni obračun je pozitiven, kljub obračunu znižanja vrednosti za rezervne dele.

Lesna industrija je planirane količine dosegla s 95%. V primerjavi s količinsko proizvodnjo v letu 1974 so količine dosežene s 110%. Po rebalansu so bile planirane količine presežene pri žagi Mušenik in žagi Vuhred. Tovarna ivernih plošč je zaradi uvedbe 4. izmene s spremembo plana povečala planirane količine navadnih ivernih plošč od 72.635 m³ na 79.990 m³. Dejanska proizvodnja navadnih ivernih plošč je bila za 9,3% višja od planirane in pri oplemenitenih ploščah za 5,8%.

Direktni stroški, t. j. poraba surovin in reprodukcijskega materiala po planski ceni, so nižji od planiranih, to pomeni, da smo ravnali gospodarno pri porabi reprodukcijskega materiala.

Splošni režijski stroški se gibljejo v mejah planiranih, ker pa planirane količine niso dosežene, je dejanska proizvodnja obremenjena z višjimi stroški, kot smo planirali.

Stroški in osebni dohodki delovne skupnosti skupnih služb so enako kakor splošni stroški TOZD, ob znižani proizvodnji in prodaji, dodatno bremenili lastne cene. V planski kalkulaciji je bila razporeditev stroškov izvršena na planirane količine, ki so bile večje od dejanskih. To pojasnilo je potrebno zaradi zahtev ob sprejemanju sanacijskih programov. Posamezne TOZD so zahtevale, da se stroški in osebni dohodki ne razporedijo po sprejetih osnovah, t. j. po doseženi vrednosti realizacije in osebnih dohodkih. Skupna sanacijska komisija osnov za razporeditev ni spreminjala. Če bi z gospodarskim načrtom sprejeli sklep, da posamezna TOZD krije letno planirani znesek stroškov in osebnih dohodkov delovne skupnosti, bi izguba pri predelavi bila še večja, ker niso bile dosežene planirane vrednosti realizacije.

OSEBNI DOHODKI

Poprečno izplačani osebni dohodki v gozdarski proizvodnji znašajo 3.407.— din in so za 22% višji od poprečja v preteklem letu ali za 2% nad planiranim poprečjem za leto 1975. V lesni industriji znašajo poprečno izplačani osebni dohodki 2.966.— din in so za 19% višji od poprečja v preteklem letu ali 3% nad planiranimi poprečnimi osebni dohodki leta 1975.

Pri delovni skupnosti skupnih služb so bili poprečno izplačani osebni dohodki 3.263.— din in so višji od preteklega leta za 18%. Republiško poprečje izplačanih osebnih dohodkov v gospodarstvu in negospodarstvu je 3.521.— din, samo v gospodarstvu pa 3.403.— din.

PREGLED POPREČNO IZPLAČANIH OD NA ZAPOSLENEGA (brez dodatkov za nadure in nočno delo) v 1975

TOZD	Štev. zapos. po plač. urah	Preteklo leto 1974	Plan 1975	Kumulativno tek. leto		Indeks		Teren. dodatek
				doseženo	izplačano	6 : 3	5 : 4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mislinja	83	2.970.—	3.391.—	3.564.—	3.564.—	120	105	575.—
Slovenj Gradec	75	2.776.—	3.420.—	3.389.—	3.389.—	122	99	540.—
Dravograd	40	2.985.—	3.388.—	3.487.—	3.487.—	117	103	505.—
Ravne	52	3.031.—	3.397.—	3.633.—	3.633.—	120	107	544.—
Črna	158	2.893.—	3.395.—	3.473.—	3.473.—	120	102	520.—
Radlje	182	2.765.—	3.272.—	3.394.—	3.394.—	123	104	440.—
CLS Otiški vrh	36	3.085.—	3.386.—	3.494.—	3.494.—	113	103	9.—
Transport in servisi	110	3.053.—	3.528.—	3.530.—	3.530.—	116	100	403.—
Gradnje in turizem	111	2.696.—	3.036.—	2.948.—	2.948.—	109	97	414.—
SKUPAJ — poprečno	847	2.880.—	3.341.—	3.407.—	3.407.—	118	102	460.—
Žaga Mislinja	56	2.782.—	3.080.—	3.141.—	3.141.—	113	102	5.—
Žaga Otiški vrh	84	2.569.—	3.012.—	2.982.—	2.982.—	116	99	5.—
Žaga Mušenik	43	2.778.—	3.002.—	3.103.—	3.103.—	112	103	6.—
Žaga Vuhred	67	2.631.—	2.932.—	3.023.—	3.023.—	115	103	21.—
TIP Otiški vrh	166	2.857.—		3.351.—	3.351.—	117		4.—
TP Pameče	144	2.515.—	2.805.—	2.833.—	2.833.—	113	101	6.—
TP Prevalje	127	2.267.—	2.750.—	2.681.—	2.681.—	118	97	14.—
TSP Radlje	61	2.535.—	2.949.—	2.877.—	2.877.—	113	98	18.—
TO Podvelka	165	2.009.—	2.635.—	2.407.—	2.407.—	120	91	11.—
SKUPAJ — poprečno	913	2.499.—	2.876.—	2.891.—	2.891.—	116	101	10.—
Projektiva	10	3.625.—	4.300.—	4.169.—	4.169.—	115	97	142.—
Taksacija	13	2.861.—	3.259.—	3.623.—	3.623.—	127	111	402.—
IC Radlje	5	3.246.—		3.616.—	3.616.—	111		284.—
Skupne službe	136	3.655.—	4.157.—	4.204.—	4.204.—	115	101	53.—
Skladišče Beograd	9	2.911.—	3.262.—	3.544.—	3.544.—	122	109	
SKUPAJ OZD	1933	2.754.—	3.173.—	3.212.—	3.212.—	117	101	215.—

(Nadaljevanje s 3. strani)

Dovoljeni osebni dohodki po samoupravnih sporazumih so izračunani ločeno po panogah. Dejansko razporejena sredstva za osebne dohodke ne presegajo dogovorjenih osebnih dohodkov. S samoupravnim sporazumom panog smo sprejeli tudi obvezo, da bomo upoštevali upravičenost gibanja osebnih dohodkov po republiški resoluciji. Izračun je izvršen za posamezne TOZD in ločeno po panogah. Ker je dosežena rentabilnost osnova izračuna, prav tako tudi minimalni osebni dohodki, so posamezne TOZD presegle dogovorjene osebne dohodke po merilih resolucije.

Posamezniki sprašujejo, če bodo obveščeni kolektivi o izplačanih osebnih dohodkih za posamezne delavce tako kot za leto 1974. Po posvetovanju je bil sprejet sklep, da vsak TOZD obvesti svoj kolektiv o poprečno izplačanih osebnih dohodkih, terenskem dodatku, dnevnica, potnih stroških in kilometrinah.

Zaključek

Vse navedeno je samo bežen pregled činiteljev, ki so udeleženi od količinske proizvodnje, dosežene realizacije, do ostanke za sklade. Pomanjkljiv je pregled ustvarjenih sredstev za razširjeno reprodukcijo in finansiranje neproizvodnih dejavnosti v obliki članarin, plačila obresti itd.

V naši delovni organizaciji združujemo delo in sredstva na področju nege in varstva gozdov, pridobivanja lesa, žagarske in predelovalne proizvodnje, transporta, gradbeništva, turizma in trgovine na malo. Vsaka dejavnost ima tudi svojo obračunsko posebnost, ki jo zahteva način proizvodnje in predpisi.

Verjetno se bomo morali odločiti, da bomo občasno posvetili čas in prostor posameznim dejavnostim. Ob periodičnih obračunih je tako zgoščena oblika lahko le opozorilo na podatke, ki jih vsebuje zaključni račun.

Šef računovodskega sektorja
Leopoldina Bezljaj, oec.

IN KAKO JE V TOZD NOVA OPREMA

Gospodarski načrt TOZD za leto 1975 je predvideval maksimalno koriščenje kapacitet, določenih po sanacijskem programu iz leta 1974 in bi morali doseči za 106.628.814.— din realizacije ob normalnih tržnih pogojih. Le-ti pa so se že v začetku leta bistveno poslabšali, za pohištvo so bili negativni pogoji potrošniških kreditov in prometnega davka — prevladovala je splošna nelikvidnost.

Poslabšanje prodaje je povzročilo zastoje v proizvodnji in znižanje produktivnosti, zaradi pokrivanja vseh fiksnih stroškov z zmanjšano realizacijo pa tudi izpad v dohodku. Z akcijskim programom so se sicer predvideli ukrepi za izboljšanje stanja, toda kljub izboljšanju položaja na tržišču, se zamujenega ni dalo več nadoknaditi. Plan je bil znižan na 88.989.000.— din.

Zadnje trimesečje je bilo rekordno v proizvodnji in prodaji. Zato je bil popravljen plan (rebalans) dosežen pri prodaji s 95,7%, v dohodku s 102,2% in v ostanku dohodka celo s 119,4%. Dosežen dobiček je v pretežni meri zasluga stabilizacije cen na tržišču in prihrankov pri porabi materialov.

V primerjavi s preteklim letom je bil dosežen naslednji rezultat poslovanja:

Osnova dohodka	ZR 1974	ZR 1975	Indeks	1975 na zaposlen.
Celotni dohodek	65,635.132.—	85,163.185.—	129,8	311.953.—
Dohodek	15,087.775.—	22,382.930.—	148,4	81.989.—
Dobiček	1,870.647.—	4,092.040.—	218,8	14.989.—
Osebn. doh. neto				
meseč. na zap.	2.705.—	3.110.—	115,0	
število zaposlenih	238	273	114,7	

Ob sprejemanju zaključnega računa je zbor odobril samoupravne sporazume za pokrivanje izpadnih dohodkov v železniškem in elektrogospodarstvu, ostanek dohodka pa vnesel v poslovni sklad, da bi skupaj z amortizacijo leta 1976 lahko odplačevali obveznosti po kreditih (anuitete), ki bodo znašale 3.148/m din, pa tudi vsa obvezna posojila in združevanja.

Računovodja TOZD: Milica Roner, oec.

LIKVIDNOST

OBRATNA SREDSTVA IN LIKVIDNOST

V leto 1975 smo startali s primanjkljajem obratnih sredstev. Gospodarska situacija je stanja le še oteževala tako, da smo se celo leto otepali z likvidnostjo.

Ob začetku leta je znašal primanjkljaj vezanih obratnih sredstev prek 30 milijonov dinarjev. Na takšen porast vezanih obratnih sredstev so vplivali različni činitelji, predvsem pa: nenehno večanje zalog gotovih izdelkov, zlasti v zadnjem tromesečju (vrednost le-teh se je dvignila v primerjavi z letom 1974 za 73% in to v finalni proizvodnji — ob koncu leta pomeni to že 90,668 milijonov dinarjev), zaloge surovin in drugih repromaterialov (njihova vrednost znaša 22% obratnih sredstev), zaloge nedovršene proizvodnje pa le 4% obratnih sredstev delovne organizacije. Tako so znašale skupne zaloge ob koncu leta 158,123 milijonov dinarjev ali kar 62% vezanih obratnih sredstev.

Precejšen del vezanih obratnih sredstev odpade na terjatve do kupcev — in sicer predstavljajo terjatve kar 31%, vendar je to stanje, zaradi široke akcije v decembru, manjše kot v preteklem letu.

OBRATNA SREDSTVA**1. Vezana obratna sredstva**

(v tisočih ND)

	Leto 1975		Leto 1974	
	vrednost	%	vrednost	%
Vrednost zalog:	158,128	62	114,393	52
— surovine in material	57,172	22	50,587	23
— nedovršena proizvodnja	10,228	4	11,290	5
— gotovi izdelki	90,668	36	52,616	24
— terjatve do kupcev	78,230	31	84,442	38
— zag. str. in avansi	17,873	7	20,902	10
Skupaj vezana sredstva	253,961	100	219,737	100

2. Viri obratnih sredstev

— posl. skl. za obr. sred.	63,125	25	50,307	27
— dolgoročni krediti				
za obratna sredstva	43,643	17	27,795	15
— kratkoročni krediti	104,431	42	53,061	28
— obveznosti do dobav.	37,402	15	37,330	20
— začasni viri	1,858	1	19,783	10

Skupaj viri obr. sredstev 250,459 100 188,276 100

3. Primanjkljaj obr. sred. (—)

—	3,502	—	31,461

4. Razmerje virov:

tuji	185,476	74	57
lastni	65,013	26	43

5. Pokritje po TOS obr.

Poprečne zaloge	104,879	63,266
Trajna obratna sredstva		
lastna in tuja	83,918	79,512
Primanjkljaj trajnih obratnih sredstev	— 20,961	+ 16,246

Vezava terjatev v leto 1975 je znašala poprečno 70 dni, na koncu leta 57 dni, medtem ko je znašala v letu 1974 76 dni.

Opis terjatev kot rezerviran dohodek zaradi starejših terjatev nad 45 dni je znašal v letu 1975 2,890/m din.

Z uvedbo novih odnosov v medsebojnem plačevanju računamo, da se bo stanje v naši organizaciji bistveno popravilo, saj so terjatve do kupcev mnogo večje, kot naše obveznosti do dobaviteljev.

(Nadaljevanje na 5. strani)

PREGLED IZPOLNITVE PLANA PRODAJE ZA TRG ZA OZD (v 000 din)

Ob proučevanju rezultatov prodaje izven delovne organizacije za prva dva meseca v letu 1976 lahko ugotovimo, da je še vedno prisotna stagnacija v lesni industriji. Plan prodaje gozdnih sortimentov je presežen, ob tem pa je potrebno pojasniti, da predstavlja eksterna realizacija le približno eno petino celotne realizacije te dejavnosti. Pri izdelkih lesne industrije ni bila dosežena predvidena prodaja. Vzroki so še vedno v predimenzioniranih kapacitetah te gospodarske panoge na domačem tržišču. Izvoz (predvsem stavbnega pohištva) pa je ob splošni svetovni recesiji delikaten zaradi zelo neugodnih prodajnih cen. Kljub temu smo se uspeli zelo približati planiranemu izvozu, kar je predvsem zasluga v povečanem popraševanju po žaganem lesu.

(Nadaljevanje s 4. strani)

Še nekaj besed o kupcih ter njihovih vezanih dolgovih (v dnevih):

Slovenijales Ljubljana

	Vezava v dnevih ob koncu meseca			
	domači trg	izvoz	domači trg	izvoz
v začetku leta	54.800.000	3.836.000	82	101
ob koncu leta	21.579.000	10.827.000	45	71

Ob tem pa moramo povedati, da je Slovenijales do konca leta poravnal vse svoje obveznosti, tako da nas niso bremenili pri terjatvah. In še nekaj kupcev, ki so zadovoljivo poravnali svoje obveznosti:

Kupec	(v dnevih)	
	Poprečna vezava	Vezava konec leta
Tovarna lesovine in lepenke Prevalje	37	29
»Furnir« Zagreb	28	28
»Imont« Dravograd	52	62
Rudnik svinca Mežica	57	45
»Emmi« Slovenska Bistrica	58	42

In kupci, ki niso zadovoljivo poravnali svojih obveznosti:

Kupec	(v dnevih)	
	Poprečna vezava	Vezava konec leta
Tovarna meril Slovenj Gradec	282	296
Gorenje Velenje	124	114
Gradbeno podjetje Slovenj Gradec	71	103
Era Velenje	70	78
Kupci pri skladišču — prodajalni Beograd	77	49
TOZD Nova oprema Slovenj Gradec	89	81

Skupni odpis terjatev v breme dohodka znaša za leto 1975 3208 milijona dinarjev, kot izredni dohodek pa se pojavlja iz terjatev že odpisanih terjatev iz prejšnjega leta v višini 318 milijonov.

Zaradi tega moramo v letošnjem letu uskladiti plačilne pogoje v kupoprodajnih pogodbah z zakonskimi predpisi, ker je sicer izterjava v določenih rokih onemogočena.

Tako so znašala vezana obratna sredstva skupno konec leta že 253,961 milijona din. To pomeni, da so se dvignila za 16%. Vsi ukrepi za znižanje nekaterih vezanih obratnih sredstev (v terjatvah in nedovršenih zalogah) niso mogli pokriti nadnormalnega porasta zalog gotovih sredstev.

Vezana obratna sredstva pokrivamo: s trajnimi viri (lastni poslovni sklad, dolgoročni krediti) v višini 106,768.000 din ali 42% in kratkoročnimi krediti v višini 143,691.000 din ali 58%. Takšno razmerje v korist kratkoročnih kreditov, pomeni precejšnjo nevarnost za likvidnost podjetja in TOZD, zato si moramo perspektivno zviševati lastna obratna sredstva.

Večji negativni faktor v strukturi virov za obratna sredstva je preveč tujih kreditov v primerjavi z lastnimi. Z boljšim tekočim dobičkom, s pravilnim dinamičnim investiranjem med letom in pametno porabo drugih sredstev v podjetju, bi ta negativni vpliv lahko vsaj omilili in si ustvarili možnosti za formiranje večjega lastnega poslovnega sklada obratnih sredstev.

Takšno razmerje virov obratnih sredstev je v letu 1975 povzročalo podjetju in posameznim TOZD izredno visoke stroške obresti, ki so vplivale na zmanjšan ostanek dohodka.

V naslednji številki pa bomo zapisali nekaj več o investicijskih naložbah in zadolženosti naše delovne organizacije v letu 1975.

Šef finančnega sektorja:
Angelca Vrtnjak, oec.

Prodaja po dejavnostih	Mesec februar 1976		Kumulativna izpolnitev	%
	izpolnitev	%		
1	2	3	4	5
Gozdarska dejavnost	3.096	137	6.706	148
Lesnoindustrijska dejavnost	32.081	80	69.107	87
Od tega: domači trg	25.347	76	56.329	84
izvoz	6.734	102	12.778	97

Prodajni sektor

Kolikor bi hoteli oceniti realizacijo vnaprej, lahko ugotovimo, da vsaj v naslednjih mesecih ne moremo pričakovati izboljšanja. S 1. 4. namreč stopijo v veljavo novi plačilni pogoji in s tem prehod iz fakturirane na plačano realizacijo. Iz tega pa lahko sklepamo, da vsaj v času, ki bo potreben za ta prehod, lahko pričakujemo le slabše rezultate, predvsem zato, ker smo že do sedaj imeli težave pri prodaji blaga in da nismo nič lažje izvrševali izterjavo.

Janko Ogriz, analitik

Bolezenska stanja alkoholikov

Tudi v tej številki objavljamo prispevek dr. Franca Hebra iz Dravograda, vsebinsko vezanega na boj proti alkoholizmu in narkomaniji, z željo, da je to naš prispevek v organizirani akciji boja proti temu družbenemu zlu.

V tem članku bi se seznanili z okvarami zdravja in motnjami v delovni sposobnosti človeka.

Pri človeku ni delca telesa, na katerega ne bi deloval alkohol kot strup. Poznamo okvare, oziroma bolezenska stanja, ki najpogosteje nastopajo. Najbolj poznana, tudi laikom, je bolezen jeter, sledijo vnetja živcev, okvare na prebavilih, možganih, alkoholna božjast, propadanje možganov do alkoholne bejavosti.

Verjetno ste že slišali za delirij, stanje hudih komplikacij alkoholika, pri katerih lahko le ta izgubi tudi življenje. Bolnika preganjajo prikazni kot npr. miši, netopirji, podgane, sliši različne glasove. V takem stanju bolnik trpi in je lahko nevaren sebi in okolici. Veliko alkoholikov v tem stanju naredi samomor.

V prejšnji številki smo lahko prebrali, da se alkoholiku bistveno spremeni svet čustvovanja. V njem se lahko razvije bolešna ljubosumnost, ki pogosto pripelje do tragedij. Še večja možnost za razvoj takega stanja je zmanjšana ali usahljena spolna moč alkoholika in dejstvo, da si etično-moralne norme priroji tako, da ene veljajo zanj, druge pa za svoje in okolice. Občasni občutki krivde, nemoč pri reševanju osebnih problemov, kakršnakoli reakcija okolice, ga privedejo do napadalnosti.

Ko propadejo možgani do takšne mere, da kaže alkoholik znake bejavosti, je njegovo stanje neozdravljivo.

Alkohol deluje na celice človeškega telesa neposredno tako, da jih moti pri njihovem

delovanju. Posredno pa še tako, ker opusti alkoholik skrb za redno prehrano, za rekreacijo, poseda v zaprtih prostorih itd.

Razumljivo je, da bomo pri vseh bolezenskih znakih dosegli uspeh le, če se bomo lotili zdravljenja bolezni v njenih koreninah — preprečevanja postajanja alkoholika. Do nedavnega je bilo vsaj 50% invalidskih upokojencev bolnikov takšne vrste in to so navadno ljudje v najboljših letih, torej med 40 in 50 letom starosti.

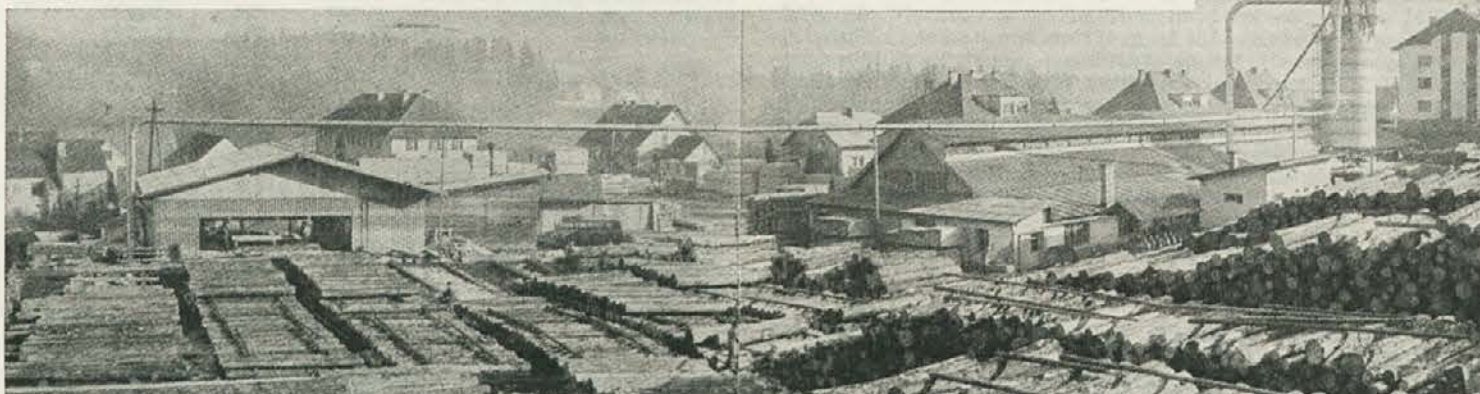
In še nekaj besed o delovnih sposobnostih alkoholika. Alkoholik je psihično in fizično manj sposoben za delo. Zaradi pogoste »alkoholne« obolenosti je letno dva do tri mesece v bolnišnem staležu. Pri samem delu je manj vreden, pogosto malomaren in s svojim delom ogroža sebe in sodelavce, s pogostim izostajanjem pa moti urejen delovni proces. Včasih se poskuša za svoje napake odkupiti z nenavadno marljivostjo. Dokler mu to v delovni organizaciji uspeva, je celo priljubljen, saj opravlja tudi taka dela, ki bi jih normalno odklanjal.

Seznamimo se še z enim izrazom, ki se uporablja v zvezi z alkoholiki: to je izraz »trezen alkoholik«. Očitno vinjenega človeka ponavadi še odstranimo z delovnega mesta, iz cestnega prometa, skratka povsod tam, kjer lahko povzroči nesrečo. Človeka, ki se vdaja alkoholu, pa je trenutno trezen, ali pa preganja mačka, navadno spregledamo. Pa je prav tako nevaren, ker ni zdrava osebnost, temveč trezen alkoholik. Takemu je potrebno pomagati z ustreznim zdravljenjem ter tako njemu in svojcem prihraniti hude tragedije, družbi pa vrniti človeka, ki je člen življenjskega in proizvodnega procesa.

dr. Franc Heber, Dravograd

TOZD ŽAGA VUHRED

Ob reki Dravi, stisnjeni med zelene obronke Pohorja in Kozjaka, oddaljeno od Slovenj Gradca 33,5 km, leži naselje Vuhred in v njem naša TOZD Žaga Vuhred.

Da bi lahko bolje spoznali življenje, delo, uspehe in želje naših delavcev v TOZD, smo se napotili v Vuhred in bili nekoliko radovedni. Da bi izvedeli kaj več o zgodovini te naše TOZD, smo zaprosili za razgovor direktorja Franca Struca.

Franjo Struc: Rešitev problemov vidimo na drugem bregu Drave — foto: F. Jurač

»Kdaj je bila žaga ustanovljena in kdo je bil njen lastnik?« se je glasilo prvo vprašanje.

»Žaga je začela obratovati 6. 4. 1910. Njen lastnik je bil vuhreški veleposestnik in lesni trgovec inž. Pahernik. Ob izgradnji je bila žaga eden prvih takih objektov na tem območju, razen tega je bila za tedanje razmere po svoji tehnologiji izredno moderna. Imela je lasten vir pogonske energije — električno centralo, ki jo je lastnik zgradil istočasno z žago.«

»Vojna se ni izognila Vuhredu. Kako je bilo z žago v tem času?«

»Vojna sama ni bistveno vplivala na proizvodnjo žage. Kakor pred vojno, tako je bilo tudi med vojno na njej zaposlenih 15 ljudi. Menjali so se le upravljalci. Lastnika Pahernika, zavednega Slovenca, so izselili v Srbijo, žago pa so prevzeli nemški upravljalci. Normalna proizvodnja žage v tem obdobju je bila 5000 m³ razreza hlodovine.«

»V podatkih zadnjih let je zaslediti, da je letna proizvodnja žage mnogo večja kot kapacitete, za katere je bila zgrajena. Kakšen je bil njen razvoj po osvoboditvi?«

»Dve leti po vojni jo je upravljal Pahernik, ki se je vrnil iz izgnanstva, leta 1947 je bila nacionalizirana. Rast proizvodnje se pričinja neka po letu 1962, ko je bila žaga priključena na normalno električno omrežje, bil postavljen nov polnojarmenik in se je povečalo število zaposlenih. Sicer pa nam to najbolj ilustrira naslednja tabela.

Leto	Hlodovina m ³	Žagan les m ³	Število zaposlenih delavcev
1969	13.818,90	9.567,384	47
1970	16.548,28	11.422,389	47
1971	16.943,87	11.561,418	50
1972	16.345,43	11.268,148	52
1973	18.788,75	12.447,701	60
1974	24.399,30	16.300,316	70
1975	28.191,43	18.294,611	75

Za leto 1976 planiramo razrez 31.000 m³ hlodovine.

Ta tabela dovolj zgovorno kaže, kako smo presegali kapacitete žage, kar je rezultat izrednih naporov vseh delavcev. Žal lahko ugotovljamo, da nas je razvoj žagarske tehnologije »obšel v velikem loku«, tako da smo danes ena izmed najbolj zastarelih žag na območju treh dolin.

Res, da smo zgradili nov polnojarmenik, leta 1974 obločno žago, vendar sta sortiranje hlodovine in transport na jarmenik takšna, kot sta bila leta 1910, ko je stekla proizvodnja na žagi. Z največjimi možnimi obremenitvami delavcev dosežemo tisto največjo možno proizvodnjo, z napori, za katere bi težko rekli, da so še normalni.«

»Vprašanje, na katerega bi želeli dobiti odgovor, je že skoraj standardizirano: Kakšni problemi vas tarejo?«

»Že prej sem omenil, da delamo v težkih pogojih. V kolikor toliko normalnih pogojev smo delali do leta 1967. Z dvigom proizvodnje nad 12.000 m³ so se pojavili prvi problemi s skladiščenjem hlodovine, prav tako je bilo potrebno presta-

viti skladišče žaganega lesa na drugo stran Drave, ker si drugače ne bi mogli privoščiti mehaniziranega skladiščenja z viličarji. Tako organizirano poslovanje, pri katerem moramo voziti rezan les v 1,5 km oddaljeno skladišče, nas precej stane. Konkretno: ura dela z viličarjem stane 160,00 din, dnevno pa oba viličarja porabita vsaj pet ur na poti v skladišče in nazaj.

Vendar ima tudi mehanizirano skladišče svoje slabosti. Prostor za manevriranje je tako majhen, da pogosto nakladamo skoraj v križišču z glavno cesto. Poglavje zase je naš most, ki je tako ozek, da se dve večji vozili ne moreta normalno srečati.

Tudi dnevni prevozi ljudi iz skladišča na žago in nazaj negativno vplivajo na naše poslovanje. Tako izgubljene ure pomenijo mesečno izgubo ur, ki bi jih opravi en delavec.

Rešitev problema, s katerim bi odpravili težko fizično delo, zmanjšali izgubljene delovne ure in dvignili proizvodnjo, vidimo v izgradnji nove žage ob sedanjem skladišču rezanega lesa. Ob tem bi rad dodal še to: pričakujemo, da

Kot da bi se čas ustavil: Tako so delali že pred 66 leti — foto: F. Jurač

Jože Gosak: S krajevno skupnostjo sodelujemo kolikor nam dovoljujejo možnosti, predvsem finančne — foto: F. Jurač

Franco Praper: Izhod vidimo v modernizaciji proizvodnje — foto: Alojz Klemenšek

Avgust Planinšec: Naš polnojarjenik je eden največjih na Koroškem — foto: A. Klemenšek

Anton Lorenci: Počasi mi moči pojemajo — foto: A. Klemenšek

se bo tudi v našem primeru izkazala tista solidarnost, kakršno smo nudili vsa leta tudi mi, pa čeprav smo s tem zanemarjali svoj razvoj.

»Nedvomno puščajo taki delovni pogoji posledice, predvsem v zdravju ljudi. Kako je s tem?»

»Najtežje delo opravljajo delavci pri sortiranju hlodovine in transportu v žago. Ta dela bi morali glede na obseg proizvodnje že zdavnaj mehanizirati. Posledice tako primitivnega dela so, da zdržijo ob takem delu tudi najmočnejši delavci le po nekaj let. Postanejo fizično manj sposobni, oziroma izčrpani delovni invalidi. Podobno je pri samem razrezu, pri čeljenju in še kje. Če hočemo preprečiti tako delo, je nujno, da postavimo vsaj sobodne transporterje, ki bi zmanjšali obseg najtežjih fizičnih del.

»Kako rešujete probleme delavcev, kot so: stanovanja, družbena prehrana in podobno?»

»V zadnjih letih smo stanovanjske probleme reševali predvsem s dajanjem kreditov za individualno gradnjo. V letu 1975 in 1976 pa združujemo sredstva, s katerimi bomo kupili 5 do 6 stanovanj in z njimi rešili najhujše stanovanjske probleme.

Družbeno prehrano smo organizirali tako, da prevažamo tople obroke iz hotela v Radljah, ker v Vuhredu nismo uspeli zagotoviti priprave toplih obrokov.

Obrnili smo se še na nekatere delavce, ki so nam marsikaj povedali.

POVEDALI SO

JOŽE GOSAK, delegat TOZD v KS

Najhujši problem v kraju je bilo otroško varstvo. Skupaj s krajevno skupnostjo smo ta problem omilili s tem, da smo odstopili za potrebe varstva prostore bivših pisarn.

Krajevna skupnost želi, da bi nudili čim večjemu številu

krajanov zaposlitev. Čeprav bi ji zelo radi ustregli, ji ne moremo. To bi lahko storili, če bi zgradili novo žago z večjimi zmogljivostmi. KS nas je prosila za finančno podporo pri asfaltiranju cest v kraju. Žal tudi tej želji letos ne bomo mogli ustreči.

Krajevna skupnost nam je precej pomagala, ko nam je odstopila zemljišče, da smo lahko povečali skladišni prostor za hlodovino.

FRANC PRAPER, predsednik OOOSS TOZD

Naša naloga je, čim več prispevati k stabilizaciji gospodarstva, pa čeprav si močno želimo, da bi žago prestavili na novo lokacijo. Pred nami stoji problem, kako zmanjšati število delovnih invalidov, kar je posledica pretežkega fizičnega dela. Izhod vidimo le v modernizaciji proizvodnje.

Za naše delavce organiziramo vsako leto sindikalne izlete po Sloveniji, ki jih financirata sindikalna organizacija in TOZD. Za rekreacijo na delovnem mestu med odmori, pa žal nimamo nobenih možnosti, čeprav se zavedamo, da bi bila še kako potrebna.

AVGUST PLANINŠEC, ga-terist

»Želim si, da bi nam polnojarjenik dobro služil in da bi lahko kvalitetno rezali les za tržišče. Nujno pa ga bi bilo potrebno dodatno mehanizirati, ker bi s tem preprečili tolikšno število delovnih invalidov. Naš polnojarjenik je eden največjih na Koroškem, saj lahko z njim režemo hlodovino do debeline 70 cm, kar pa zahteva velike fizične napore.

ANTON LORENCI, sortir-nej hlodovine

»Na tem delovnem mestu delam že 16 let in pravijo, da sem rekorder. Vendar občutim, da mi moči počasi pojemajo, tako da bom, kot mnogi drugi, tudi sam opešal. Da ne bi tako trpeli, bi bilo treba zgraditi transporter za hlodovino.

Tekst: uredništvo, foto: Franc Jurač

Manevrski prostor za oba viličarja je pretesen — foto: F. Jurač

VESTI IZ OBRATA ZA KOOPERACIJO RAVNE

Tudi lani so bili ob izteku starega leta obdarovani naši upoko-jenci. Tokrat so prejeli naši upoko-jeni gozdarji knjigo »Gozdovi na Slovenskem«. Tega darila so bi-li resnično veseli.

Osnovna organizacija sindikata je svojim delavcem, katerih bolniški stalež traja že več kot eno leto, izročila praktična darila, oz. pomoč v obliki gotovine.

Člani OK so si zadali nalogo, da bodo v glasilu »Viharnik« redno objavljali sklepe in izvlečke s sej zborna delegatov, kmetov lastnikov gozdov, in sej zborna delavcev.

Pripis uredništva! Takih sklepov smo lahko samo veseli in želimo, da bi podobne sprejeli na vseh naših TOZD in OK.

Revirnemu gozdarju Francu Pušniku iz Črne na Koroškem čestita ob srečnem dogodku kolektiv Gozdarstvo — OK Ravne na Koroškem.

ZAHVALA

Ob hudi izgubi našega dragega očeta in starega očeta FRANCA OVČARJA iz Mislinje se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Prav lepa hvala TOZD gozdarstvo Mislinja za venec ter Ivanu Lekšetu za pomoč v najhujših trenutkih. Iskreno se zahvaljujemo ing. Jožetu Fileju za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke, delavski godbi iz Slovenj Gradca ter gospodu župniku za pogrebni obred.

Zalujoči: otroci

ZAHVALA

Ob vse prerani izgubi dragega moža in zlatega očeta Rajka ZA-LOŽNIKA iz Mislinje se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu obsuli vse prerani grob s cvetjem in venci. Hvala TOZD gozdarstvo Mislinja ter njenemu direktorju Ivanu Lekšetu za venec ter pomoč v najhujših trenutkih. Hvala tudi ing. Jožetu Fileju za ganljivo izrečene besede ob odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke, delavski godbi iz Slovenj Gradca ter gospodu župniku za pogrebni obred.

Zalujoča: žena Tončka z otroki

Analiza stanja nesreč pri delu za obdobje 1972-75

OZD LESNA — GOZDARSKA DEJAVNOST

Za učinkovito izvajanje varstva pri delu v OZD LESNA Slovenj Gradec je treba občasno analizirati celotno dogajanje nesreč pri delu: po njihovi gostoti, resnosti, virih, vzrokih in posledicah. Analiza pokaže tiste činitelje, ki jim

bo treba v prihodnje posvetiti mnogo več pozornosti, kot smo delali to sedaj.

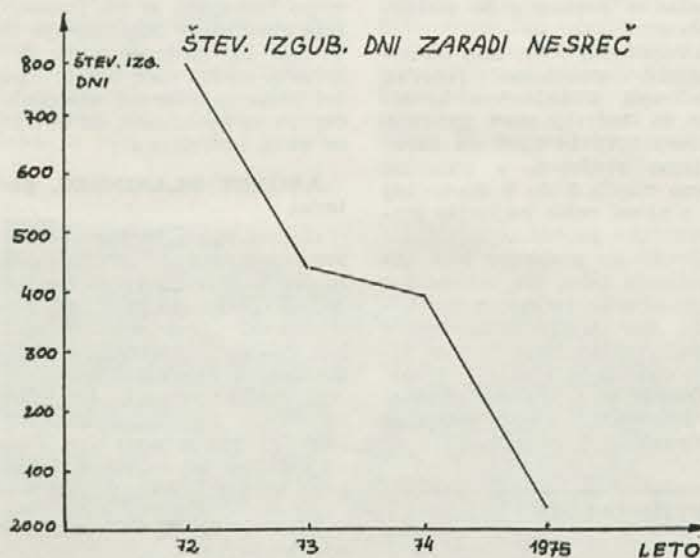
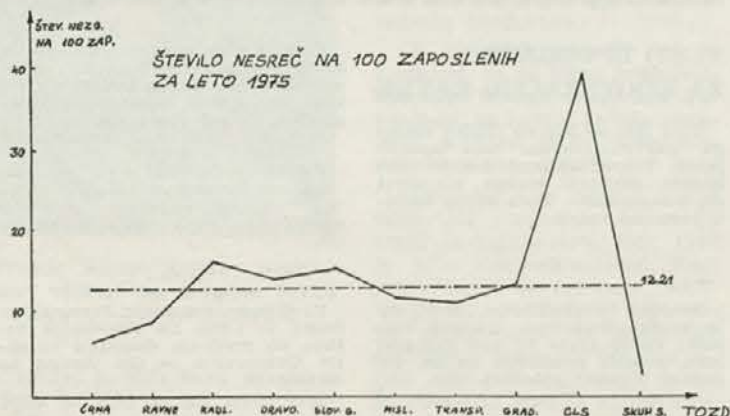
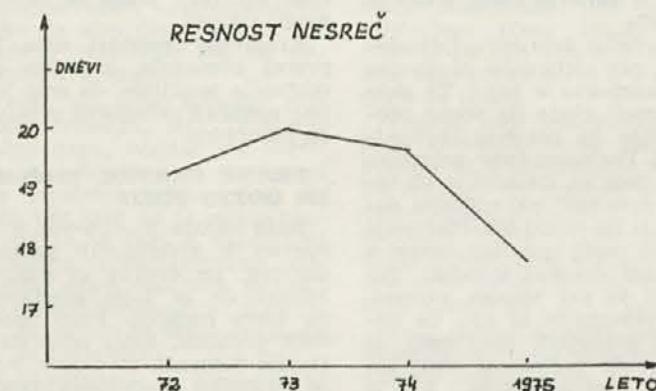
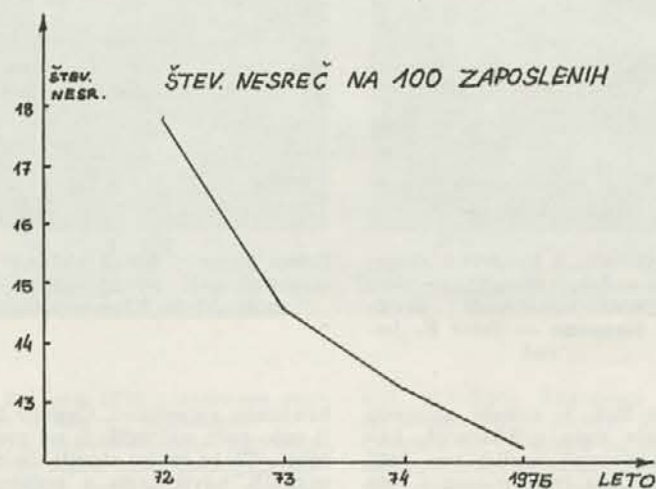
Opravljen analiza je pokazala, da se varnost pri delu izboljšuje. To izboljšanje je prikazano v naslednjih tabelah in grafikonih.

1. PODATKI O NESREČAH PRI DELU V LETU 1975

TOZD					
	Štev. nesreč	Štev. zaposlenih	Štev. nesreč na 100 zaposlenih	Štev. izgubljenih delovnih dni	Resnost nesreč
Črna	10	148	6,76	348	34,80
Ravne	5	56	8,93	120	24,00
Radlje	31	187	16,58	438	14,13
Dravograd	4	42	9,52	57	9,52
Slovenj Gradec	12	79	15,19	137	11,42
Mislinja	11	87	11,49	400	36,36
Transport in servisi	11	103	10,68	90	8,18
Gradnje in turizem	14	110	12,73	211	15,07
CLS — Otiški vrh	15	40	37,50	203	13,53
Skupne službe	2	90	2,22	39	26,50
SKUPAJ	115	942	12,21	2043	17,77

2. ŠTEVILO NESREČ V OBDOBJU 1972—1975

Leto	Število nesreč	Število zaposlenih	Število nesreč na 100 zaposlenih	Število izgubljenih delovnih dni	Resnost nesreč	Indeks
1972	146	815	17,91	2799	19,17	100,00 %
1973	122	836	14,59	2433	19,94	81,46 %
1974	122	821	13,25	2390	19,59	73,98 %
1975	115	942	12,21	2043	17,77	68,17 %

Iz analize je razvidno, da se je največ nesreč pripetilo v TOZD CLS Otiški vrh, in sicer 15 nesreč na 40 zaposlenih. Zaradi teh nesreč so bili izgubljeni 203 delovni dnevi, vendar tu niso zajeti izgubljeni dnevi zaradi ene smrtna nesreče, pri kateri bi morali upo-

števali še 5000 izgubljenih delovnih ur.

Če na kratko ocenimo stanje varstva pri delu v gozdarski dejavnosti v naši OZD v lanskem letu, lahko rečemo, da je slika ugodnejša v primerjavi s stanjem v preteklih letih.

Alojz Klemenšek, dipl. inž.

Zakaj, kako in kam?

Zaradi zmanjšanja konjunktura v lanskem letu je bila Lesna v težavah pri prodaji svojih izdelkov. Uspešni so bili tisti, ki so imeli organizirano komercialno službo tako, da so direktno obvladovali tržišče. Lanska kriza v gradbeništvu povzroča krizo v industriji stavbnega pohištva letos.

Da bi dobili odgovor na nekatera vprašanja, vprašanja, ki so za nas pomembna, smo povprašali v prodajnem sektorju, z željo, da bi izvedeli, kako in kaj kažeta prodaja v teh prvih letošnjih mesecih. Vprašanja so bila sicer kratka, zato pa so bili odgovori nekoliko daljši.

»Kakšna je tržna situacija v Jugoslaviji?«

»Krizna situacija v prodaji stavbnega pohištva nastopa šele letos, kot odraz zmanjševanja potrošnje v gradbeništvu. Dejstvo je, da je začelo gradbeništvo upadati že lani, izdelovalci stavbnega pohištva pa občutijo to šele letos. V letu 1975 se je število gradbenih dovoljenj močno zmanjšalo in to v glavnem zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev.

Lesna je v lanskem letu pravilno usmerila poslovno politiko v prodor v gradbeno operativno, ker je ocenila, da prek trgovine ni mogoče realizirati celotnega proizvodnega programa. Za realizacijo take politike sta se ustrezno organizirala prodajni in tehnični sektor, ki sta sedaj usposobljena za ponudbo stavbnega pohištva direktno gradbeništvu. V tem smo dosegli bistveno prednost pred tistimi, ki še vedno prodajajo prek trgovine.

Čeprav stojimo na področju prodaje neprimerno bolje kot lani, so tržne razmere vsekakor dosti težje kakor v preteklem letu. S 1. aprilom stopijo v veljavo novi ukrepi na področju zavarovanja plačil, ki onemogočajo nesmotno nabavljanje blaga v trgovini, kar doslej ni bilo ustrezno regulirano. Odslej bo treba za vsako kupljeno blago zagotoviti plačilo. Normalno je, da bo morala imeti trgovina zadostna obratna sredstva, če bo hotela imeti dovolj velike zaloge. Ker teh danes nima, bo morala zmanjševati zaloge, to pa bo v nekaj mesecih zavrlo prodajo tistih izdelkov, za katere ni dovolj popraševanja.

Zmanjšan obseg gradenj, nov plačilni sistem in zmanjšana kupna moč so faktorji, ki nas bodo letos najbolj prizadeli pri prodaji na domačem tržišču. Morali bomo vložiti veliko naporov, da bomo lahko izpodrinili konkurenco in si zagotovili zadostno prodajo.

»In razmere na zunanjem tržišču?«

»Dosedanja praksa nam je pokazala, da tudi pri nas v

Jugoslaviji čutimo posledice krize na zunanjem trgu, čeprav nekoliko kasneje. Največja kriza na področju lesne industrije je bila predlanskim in lani, letos pa se ponovno občuti porast potrošnje v gradbeništvu. Predvsem je tu pomembno področje bližnjega vzhoda, kamor se usmerjajo vsi večji izvozniki lesnih proizvodov Evrope.

S pridobitvijo novega tržišča na bližnjem vzhodu, ki je danes velik potrošnik lesa, in z oživitvijo gradbeništvu v zahodni Evropi se izboljšuje tudi plasma naših izdelkov na zunanji trg. Problematične pri tem so cene, saj so lesni proizvodi v zahodni Evropi bistveno cenejši kot pri nas. Izvoz danes, zlasti finalnih izdelkov, je nerentabilen. Vzroke za to najdemo v razvrednotenju zahodnoevropskih valut, pa tudi v nerealnem spodbojanju izvoza, saj je tečaj dinarja zaradi sprememb na mednarodnem trgu nerealen.

Zasičenost domačega trga in zmanjšanje potrošnje pa nam narekujejo nujnost usmeritve v izvoz, pa čeprav po cenah, ki nam ne odговarjajo. Le na tak način bomo lahko realizirali višek proizvodnje.

»Kakšna je torej prodajna politika Lesne?«

Svoj proizvodni program prodajamo prek gradbeništvu, domače trgovine, izvoza in lastne maloprodaje.

Najnovejša oblika prodaje prek gradbeništvu nam zagotavlja siguren plasma stavbno-mizarskih proizvodov. Pri nabavi pa so gradbeniki zelo zahtevni, saj zahtevajo kompletno ponudbo, skupaj z montažo stavbnih mizarskih izdelkov. Ker pri proizvodnji stavbnega pohištva nismo kompletni, moramo pri prodaji gradbeništvu vključevati tudi tiste proizvajalce, ki izdelujejo proizvode, ki jih mi v svojih programih nimamo. Vsekakor zahteva takšna prodaja precejšnje napore in velik riziko, saj moramo garantirati kvaliteto celotnega lesnega dela (izdelkov in montaže) na gradbenih objektih. Za takšno obliko prodaje se usposabljam — pred nami so že tudi prvi konkretni rezultati. Sklenili smo več pogodb z gradbenimi podjetji, dnevno pa pošiljamo ponudbe za nove objekte, kar bo zanesljivo pripeljalo, ne sicer v vseh primerih, do sklenitve novih poslov.

Ponudba gradbeništvu zahteva od sklenitve pogodb do izvršitve daljši rok, zato ne moremo pričakovati, da bomo s prodajo gradbenim podjetjem uspeli kar čez noč zmanjšati zaloge, zlasti še, ker je potrebno skoraj v vseh primerih ponuditi proizvode z dimenzijami, ki jih nimamo na zalogi.

Zaloge, ki jih imamo, bomo lahko prodajali pretežno prek trgovske mreže. Omenil sem že, da trgovina v sedanjem obdobju ne bo mogla bistveno vplivati na zmanjševanje zaloga proizvajalcev. Vsekakor pa je treba omeniti, da potrošnja v Jugoslaviji ne bo popolnoma prenehala. Pomembno bo, kateri izmed proizvajalcev bodo v svojih ponudbah bolj sposobni. Za dosego čim večje prodaje je potrebno temeljito obdelovati tržišče. Prodajna mreža, ki jo imamo danes organizirano, je sposobna, da bo lahko konkurirala v ponudbah ostalim proizvajalcem. Pričakovati pa moramo, da se bo prodaja v naslednjih dveh mesecih zmanjšala.

V situaciji, kakršna je, lahko največ pričakujemo od prodaje v naših prodajalnah v Pamečah in v Beogradu. Te prodajalne namreč niso odvisne od lastnih obratnih sredstev, ker spadajo v sestav delovne organizacije. Nujno potrebno pa je, da povečamo propagandno akcijo prodaje za prodajanje prek maloprodaje, ker bo edino to področje izven vpliva novega plačilnega načina.

Iz problematike, ki tare vse proizvajalce, je razvidno, da lahko na vseh področjih pričakujemo zmanjševanje prodaje. Za uspešnost proizvodnje pa so vsekakor potrebna likvidna sredstva. Ta pa bodo zaradi zmanjšane prodaje v naslednjem obdobju premajhna. Zagotovitev likvidnih sredstev nam narekuje, da se čim bolj usmerimo v izvoz, pri čemer dosegamo zelo ugodne rezultate. Na področju izvoza

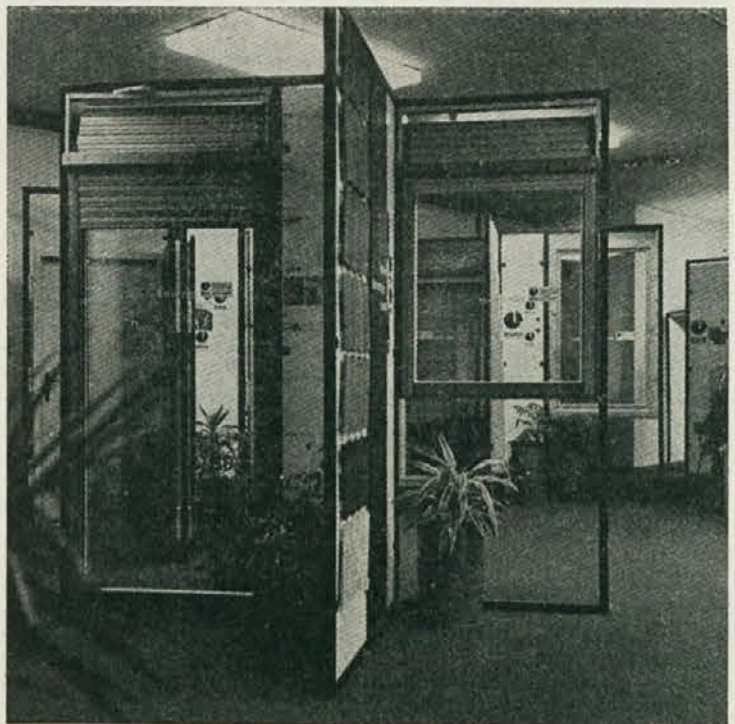
žaganega lesa smo dosegli sklenitev uspešnih pogodb, tako v količini kakor tudi v ceni. Vse razpoložljive količine ustreznega kvaliteta žaganega lesa lahko prodajamo na bližnji vzhod. Velik izvoz žaganega lesa bo za likvidnost celotne OZD zelo pomemben.

Tudi pri zmanjševanju zaloga finalnih izdelkov težimo v izvoz, pa čeprav nerentabilen, ki pa nam bo le zmanjševal vezana obratna sredstva. Zelo uspešno izvažamo vrtna krila, s katerimi lahko konkuriramo tudi zahodnoevropskim proizvajalcem. Velike zaloge stenskih oblog, proizvedenih za domači trg, bomo uspeli razprodati, ker proizvajamo sedaj obloge samo za izvoz v Nemčijo in na Dansko. Zaradi takšne usmeritve prodajne politike postopoma zmanjšujemo zaloge vrtnih kril in stenskih oblog.

Rezultati, ki jih z izvozno politiko dosegamo, nam narekujejo, da si prizadevamo tudi za izvoz ostalih finalnih izdelkov. Sklenili smo ugodne ponudbe pri izvozu furniranih podbojev v Avstrijo. Tudi s tem bomo zmanjševali sedanje zaloge.

Največji problemi pa so pri prodaji oken. Izhod iščemo na področju izvoza, za kar obstajajo možnosti, da bomo uspeli v najkrajšem času skleniti pogodbe za večje količine oken. Nekaj manjših naročil smo že prejeli.

Če hočemo zagotoviti normalno proizvodnjo, moramo kljub težkim tržnim pogojem zagotoviti ustrezno prodajo. Zaradi tega je za nas izvoz v teh pogojih najvažnejša oblika prodaje. Vedeti pa moramo, da s tem ne bomo dosegli ugodnih finančnih rezultatov, zagotovili pa si bomo zadostna

Sodelujemo na vseh sejnih — iz sejma v Skopju, decembra 1975
fotoarhiv prodajnega sektorja

Ferdo Leitinger

Zmotil sem ga kar med delom. Ko sem mu povedal, zakaj ga iščem, me je pogledal bolj nezaupljivo, potem pa je le pristal na pogovor. V vsaki številki našega lista, v tej rubriki namreč, kramljamo z delavci, ki so zaposleni v naših TOZD. Tokrat vam bomo

Ferdo Leitinger: Želim, da bi čim prej dobili nove prostore — foto: F. Jurač

predstavili Ferda Leitingerja, po poklicu mizarja, zaposlenega pri TOZD Tovarna stavbnega pohištva v Radljah ob Dravi.

Ferdo Leitinger je eden tistih naših delavcev, ki ima za seboj že dvajset let dela. Mladostnih let se Ferdo ne spominja rad. »Moja otroška leta so bila zelo težka. Nič kaj prida nisem imel v tistih letih. Doma je bilo 14 otrok, oče pa je bil delavec in pošteno je moral garati, da smo dobili vsak svoj kos kruha,« je jel pripovedovati Ferdo.

»Zaradi številne družine smo morali otroci kmalu od doma. Da sem si prislužil obleko in hrano, sem šel na kmete za pastirja, ker sem za drugo delo bil še pač nesposoben. Ko sem dopolnil 15 let, sem začel opravljati kurirsko službo, to je bilo od leta 1948 pa do 1950. Tega leta sem se odločil, da se bom šel učiti za mizarja. To sem tudi storil in pri takratnem podjetju Konstruktor v Radljah so me sprejeli kot mizarškega vajenca. Po treh letih učenja sem odšel k vojakom in po vrnitvi sem se zopet zaposlil v tem podjetju, v katerem delam še danes. Za seboj imam zdaj že dvajset let dela pri istem podjetju.«

— Delate na delovnem mestu montažo oken. Kakšno je vaše delo, ki ga opravljate?

»Moram reči, da je mizarško delo, ki ga opravljam sedaj, zelo zahtevno. Pri delu moram biti zbran in natančen, kajti vsako delo zahteva moj-

stra. Delovni prostor, v katerem vsak dan delamo, ni najbolj primeren. Ze nekaj let čutimo veliko prostorsko stisko in vsi komaj čakamo, da bi slednjič le dobili nove in sodobnejše prostore, v katerih bi lahko še z večjim veseljem opravljali svoje delo.«

— Kaj pa s plačo, ste zadovoljni?

»Z ozirom na draginjo, ki je iz dneva v dan večja, plača ni najboljše, pa vendar, kaj hočem drugega reči kot to, da sem zadovoljen. Težave so le v tem, da nam izdelki ne gredo tako v prodajo, kot si želimo, to se nam tudi pri plači precej pozna...«

— Kako pa preživljate prosti čas?

»Tega nikoli ni dovolj. Če pa ga že kaj imam, potem ga

pač seveda uporabim za zbiranje starin. Najraje zbiram stare knjige in moja zbirka je že precej bogata. Imam knjigo iz leta 1600, pa tudi druge knjige, ki imajo danes precejšnjo vrednost...«

Tako torej pravi Ferdo Leitinger o svojem delu in življenju. Ker ga je delo priganjalo, se nisva mogla dolgo pogovarjati. Nazadnje mi je še povedal, da je oče dveh otrok, da je predsednik sindikata v TOZD in da je za svoje dolgoletno uspešno delo na tem področju v lanskem letu prejel srebrno odlikovanje, to pa mu pomeni še večjo spodbudo za delo v prihodnje. Je član delavskega sveta, 20 let pa uspešno vodi skupino prve pomoči v TOZD.

F. Jurač

IZOBRAŽEVANJE

Združeno delo in usmerjeno izobraževanje

(Nadaljevanje)

V prejšnji številki glasila smo spoznali vzroke, zaradi katerih je treba preobraziti sedanje srednje šolstvo v usmerjeno izobraževanje in osnovna izhodišča za te spremembe. Med tem časom je izvršni odbor Republiške konference SZDL sprejel sklep o organiziranju javne razprave o gradivu za preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje. Gradivo je bilo objavljeno kot posebna priloga »Delavske enotnosti« v začetku marca 1976, javna razprava pa naj traja od 5. marca do 31. maja 1976. V tej razpravi naj bi sodelovali vsi delovni ljudje in občani, ki naj v skladu s svojimi interesi za vzgojo in izobraževanje povedo svoja mnenja in predloge o predvideni reformi. V javni razpravi moramo ustvariti aktivni odnos delovnih ljudi in občanov do predlaganih rešitev in posebej zagotoviti ustvarjalno sodelovanje združenega dela.

Zveza sindikatov Slovenije je skupaj z gospodarsko zbornico Slovenije prevzela obveznost, da organizira javno razpravo po panogah in odborih sindikatov, še posebej pa v vsaki temeljni organizaciji združenega dela.

Zveza komunistov bo organizirala razpravo v občinskih konferencah ZK in posvetila posebno pozornost skladnosti predloga z idejnopoličnimi stališči v kongresnih dokumentih ZKJ in ZKS in zadovolila vse člane ZK, da bodo sodelovali v javni razpravi povsod, kjer živijo in delajo.

Republiška konferenca Zveze socialistične mladine bo organizator javne razprave med učenci in študenti ter še posebej med mladimi delavci v temeljnih organizacijah zdru-

ženega dela in krajevnih skupnostih.

Kakšni so glavni obrisi predvidenega usmerjenega izobraževanja? Usmerjeno izobraževanje je sestavni del vzgojnoizobraževalnega sistema in pomeni nadgradnjo obvezne osemletne osnovne šole ter z njeno sedanje srednje, višje in visoko izobraževanje. V usmerjenem izobraževanju se mladina in odrasli pripravijo za delo v določenem poklicu, oblikujejo se v aktivne samoupravljalne osebnosti v združenem delu in družbenem življenju. Usmerjeno izobraževanje je zasnovano na različnih smereh in vsebinah izobraževanja, v katero se mladina in odrasli vključujejo v skladu s svojimi nagnjenji, sposobnostmi in interesi ter v skladu z družbenimi potrebami. Trajanje in oblike usmerjenega izobraževanja bodo odvisni od zahtev združenega dela, oziroma od poklicnih profilov v posameznih gospodarskih panogah in družbenih dejavnostih ter njim ustreznih programskih struktur. Glede na cilje posameznih programov in njihove funkcije v usmerjenem izobraževanju, to delimo 2 fazi.

PRVA FAZA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA zagotavlja višjo vzgojnoizobraževalno raven in bolj izenačene pogoje za nadaljnje usmerjeno izobraževanje. Predvidoma bo trajalo 4 semestre. Vsebovala bo skupno programsko osnovo (70 % celotnega števila ur), primarne programske usmeritve (30 % ur) in fakultativne programe. Ta faza bo lahko v okviru primarnih programskih usmeritev vsebovala tudi že nekatere finalne programe. Prva faza usmerjenega izobra-

(Nadaljevanje na 11. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)
sredstva za financiranje proizvodnje.«

»All imate v načrtu kakšne konkretne akcije za osvojitve tržišča, tako doma kot na tujem?«

»Tržna situacija doma in v tujini zahtevata od nas aktivno obdelovanje tržišča z vsemi oblikami ekonomske propagande in različnimi akcijami.

Da bi gradbenike, projektante in potrošnike čim bolj seznanili z našim proizvodnim programom, sodelujemo na vseh sejnih, specializiranih za ponudbo lesnih proizvodov v Jugoslaviji.

Predstavništva, ki smo jih organizirali, imajo v svojih prostorih razstavljene naše proizvode. Prav tako razstavljamo svoj proizvodni program v trgovskih podjetjih, ki z nami sodelujejo. Veliko pozornosti polagamo propagiranju lastne prodajne mreže.

Prizadevanja na področju osvajanja tržišča že kažejo določene rezultate, saj se je zanimanje za naš proizvodni program močno povečalo.

Ugotovili smo, da so naši bodoči kupci delavci, ki so trenutno zaposleni v tujini in si doma gradijo hiše. Za pospešeno prodajo tem kupcem pravkar organiziramo akcijo v sodelovanju z Ljubljansko banko. Večino zdomcev bomo obvestili z ustreznim pismom in prospektom o naši ponudbi. V Münchnu bomo imeli celo stalno razstavo naših proizvodov, kjer bodo zdomci imeli možnost plačati izdelke prek deviznega računa, blago pa sprejeli na gradbišču takrat, ko ga bodo potrebovali.

Razgovor o delu prodajne službe smo vodili s šefom sektorja, Konečnik Ivanom. Ob težnjah naše prodajne službe lahko samo stiskamo pesti z željo, da bi zastavljene akcije obrodile ter uspešno poplačale prizadevanja prodajnikov.

Uredništvo

GLAS MLADIH

DELO MLADIH V TOZD TP PAMEČE

Mladinska organizacija v TP Pameče je bila ustanovljena pred tremi leti. Kakor vsak začetek, je bil tudi začetek dela mladih težaven. Ob podpori direktorja tov. Karnerja se je stanje nekoliko izboljšalo, vendar bi lahko bilo še boljše, če bi bili vsi mladinci aktivni in bi izvrševali svoje naloge.

Na letni konferenci smo pregledali naloge, zastavljene v lanskem letu. Ugotovili smo, da smo mladi vključeni v organe upravljanja, v družbeno politične organizacije, saj imamo v vseh organih svoje zastopnike, kjer lahko dajemo svoje predloge, izražamo želje in probleme, jih pomagamo reševati tako v TOZD, kakor v krajevni skupnosti in občini.

Delovali smo tudi na športnem področju, izvršili nekaj delovnih akcij, se udeležili pohodov ter sodelovali z mladimi v krajevni skupnosti Pameče.

Konferenca je sprejela program dela za leto 1976:

- vestno bomo opravljali delo na svojih delovnih mestih;
- pravilno izkoriščali sredstva za delo in delovni čas;
- s čim boljšim izkoriščanjem repromaterialov pomagali svoji TOZD prihraniti sredstva in tako prispevali k stabilizacijskim prizadevanjem;
- v prostem času bomo obiskovali kulturno zgodovinske kraje, razstave, se športno udeleževali: v šahu, nogometu, odbojki, kegljanju in streljanju;
- izvajali bomo delovne akcije, navezali stike s pripadniki JLA, organizirali krvodajalsko akcijo itd.;
- izvrševali naloge, ki jih bosta zastavila koordinacijski svet ZSMS Lesna Slovenj Gradec in občinska konferenca ZSMS Slovenj Gradec.

Agica Zorman, sekretarka OO ZSMS TP Pameče

IZ 1. SEJE KS OO ZSMS LESNA

Koordinacijski svet OO ZSMS je na prvi seji, ki je bila dne 25. 3. 1976, zadolžil posameznike, izvolil organe in komisije sveta in izdelal okvirni načrt za nekatere akcije, ki jih pripravlja skupaj z OO ZSMS po naših TOZD.

— Sklenili so, da se je treba z nekaterimi posamezniki pogovoriti zaradi neresnosti pri delu.

(Nadaljevanje z 10. strani)

ževanja bo množična in obvezna za vse, ki se bodo želeli usmerjeno izobraževati, ne bo pa obvezna kot sedaj osemletna osnovna šola. Obvezna za vso generacijo naj bi postala šele v perspektivi.

DRUGA FAZA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA vsebuje finalne programske usmeritve, s katerimi se bodo oblikovali kadri različnih profilov glede na potrebe gospodarstva in družbenih dejavnosti na temelju sedanje delitve dela v združenem delu. Dajala bo poklicno izobrazbo v obsegu sedanjega srednjega, višjega in visokošolskega izobraževanja. Trajanje te faze bo odvisno od zahtev posameznih profilov poklicev. Temeljilo bo na nomenklaturi in profilih posameznih poklicev ter na človekovih nagnjenjih, sposobnostih in interesih. Katere bodo programske sestavine izobraževanja na stopnji sedanjih srednjih šol? To bodo:

1. skupna programska osnova,
2. prim. programske usmeritve,

3. finalne programske usmeritve,
4. fakultativni programi.

SKUPNA PROGRAMSKA OSNOVA v prvi fazi usmerjenega izobraževanja je obvezni splošni vzgojnoizobrazbeni standard, ki bo zagotovljen vsem, ki bodo nadaljevali izobraževanje po obvezni osnovni šoli. Učna snov določenega predmeta, ki se začne v osnovni šoli, se bo nadaljevala in končala kot skupni vzgojnoizobrazbeni minimum v skupni programski osnovi v prvem letu, pri nekaterih predmetih pa v drugem letu usmerjenega izobraževanja. Naloga skupne programske osnove je:

— dvigniti vzgojnoizobrazbeno raven mladine in odraslih, ki nadaljujejo izobraževanje po končani osnovni šoli, ker takšno raven potrebujejo za opravljanje poklica in samouprav. družbenih funkcij;

— zagotoviti poznejšo in s tem zrelejšo odločitev mladine za poklic;

M. Faletov
(Nadaljevanje prihodnjič)

— Zaradi lažjega poslovanja so sklenili, da bo imel svet svojega blagajnika in njegovega namestnika — izvoljeni sta bili Slavica Gorjup in Zlatka Mlakar kot njena namestnica.

— Zaradi kvalitetnejšega delovanja so izvolili posamezne komisije:

- komisijo za idejnopolitično delo
- komisijo za informiranje
- komisijo za splošni ljudski odpor
- komisijo za športno dejavnost.

V nadaljevanju so se pogovorili o organizaciji enodnevnega seminarja za vsa vodstva OO ZSMS, ki naj bi bil 27. 3. 1976 v Partizanskem domu na Pohorju.

Mentor ZSMS LESNA, tov. Pučko, je poudaril, da je bila ustanovitev Konference ZSMS Lesna Slovenj Gradec koristna, vendar bo treba že ob začetku dela ugotoviti vzroke za neaktivnost posameznih mladih.

KS je pripravil anketno listo za mlade, iz katere bo razvidno, kdo izmed mladih želi delati v ZK. Sprejem v ZK je predviden v mesecu maju za celotno LESNO.

Uredništvo

ENODNEVNI SEMINAR ZA VODSTVA OO ZSMS PO TOZD

Z namenom, usposobiti vodstva ZSMS po naših TOZD, je koordinacijski svet ZSMS LESNA Slovenj Gradec organiziral 27. 3. 1976 enodnevni seminar v Partizanskem domu na Pohorju.

Mladi so skupaj s predavatelji predelali naslednje teme:

— Uveljavljanje vodilne idejnopolitične vloge ZK:

1. Usmeritev in akcije po 5. seji CK ZKS
2. Akcija po intervjuju tov. Tita za »Vjesnik«
3. Naloge članov ZK v mladinskih organizacijah
4. Samoupravljanje v OZD in povezava z obstoječo zakonodajo

- Usmeritev in organiziranost ZSMS
- Ugotavljanje ter delitev dohodka v OZD
- Nagrajevanje po delu
- Naloge in organiziranost sindikatov
- Razprava o odprtih vprašanjih v OO ZSMS

Jože Stres, dipl. inž.

PREDSTAVLJAMO VAM ČLANA KS ZSMS

ZVONKA ŠKORJANC, rojena 6. maja 1956. Stanuje v Šminklavžu, zaposlena pri TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec, predsednica splošne delegacije pri TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec in članica delavskega sveta.

JANEZ ŠKERLOVNIK, rojen 3. 10. 1947. Stanuje v Slovenj Gradcu, zaposlen pri skupnih službah. Je član predsedstva OK ZSMS Slovenj Gradec, član konference mladih delavcev pri OK ZSMS Slovenj Gradec, član ZK.

Zvonka Škorjanc

Janez Škerlovnik

Ureja komisija za informiranje pri OO ZSMS LESNA SLOVENJ GRADEC
Urednik: Jože Stres, dipl. inž.

DIAGNOZA: Sestankitis in zaseditis

Ce v pregovore bi verjeli,
da slab začetek dober ima »konec«,
bi tokrat bilo prav, da pogovor ta, za OK bi držal.

Ta res hude začetne je imel težave,
bilo veliko preveč je razprave.
Na pomoč prihiteli so še karikature,
ki zaljšale so naš sten čas,
da res ni bilo dolg čas.

Klobuki zelene bratovščine,
so na »avbiks« se obrnili,
če v pragozdu bi živeli,
nekateri bi skalp za trofejo nosili.

Zasedal redno neuglašen je oktet,
ki na koncu refren je zapel:
sestaneke jutri bo spet!

Tol'k zborov in sestankov,
skoraj ne bi mogli jih naštet,
a prav gotovo več, kot ima jih varnostni svet.

Zasedali so neuvrščeni, nenameščeni
in nevtralni kakor Švica,
pa tak še skoraj najbolj »švica«.

Na nekdanjem TOZD Gozdarstvu Ravne,
slišal tiho pesem si;
Jaz pojdem raje v tihi gozd,
kjer vse bolj mirno je,
počakal tam do jutri bom,
morda se že kaj zve.

A končno se je zaključila tudi ta razprava,
iz oči nekaterih že seva sprava,
... če je le ta prava???

Le tu in tam,
še izbruhne kak vulkan,
le tu in tam zaslišiš še
sopran oz. visoki C.

Vzemite malo za šalo malo zares,
pa boste videli, da je le nekaj resnice vmes.

Vida Gerl

(kot priloga: ilustracija)

Glasilo VIHARNIK izdaja Lesna Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, o. sol. o. Naklada 4600 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: Marjan Baškovič, inž., Anica Klavž, Andrej Sertelj, dipl. inž., Ivan Struel, Saša Pirkmajer,

dipl. inž., Gerta Jernej in Jurij Sumečnik — odgovorni urednik. Tehnični urednik Bruno Znidaršič. Objavljenih rokopisov ne vračamo. Tisk in klišej: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, 62000 Maribor, marec 1976

ŠPORT IN REKREACIJA

Zimske igre »Lesna '76«

V čudovitem sončnem vremenu in na vzorno pripravljene progi so se v smučarskih veščinah pomerili tekmovalci in tekmovalke naših TOZD.

Lepo vreme, delavci TOZD Gradnje in turizem, ki so storili vse, da so pripravili progo in morda še kaj, je povzročilo dobro razpoloženje med tekmovalci, ki so se zbrali 27. februarja na Pungartu.

Na startu se je zbralo 148 tekmovalcev in 14 tekmovalk iz naših TOZD.

Rezultati tekmovalcev:

— ženske:

1. Dokl Anica, Nova oprema
2. Miheljak Marija, Skupne službe
3. Raško Bojana, Skupne službe
4. Pirkmajer Andreja, Skupne službe
5. Stantner Rozalija, Skupne službe
6. Kresnik Alenka, TIP Otiški vrh
7. Pečnik Anica, TIP Otiški vrh

Pri moških so bila prva mesta pravzaprav oddana že vnaprej odličnim tekmovalcem Gozdarstva Črna, zato pa se je bil tem bolj ogorčen boj za vsako stotinko sekunde med tekmovalci Skupnih služb in TP Pameče.

Rezultati:

— moški do 35 let:

1. Adamič Ivan, Gozdarstvo Črna
2. Sreb Ivan, Gozdarstvo Črna
3. Plesec Franc, Gozdarstvo Črna
4. Barl Marjan, TP Pameče
5. Štifter Jože, Gozdarstvo Črna
6. Vomer Branko, TO Podvelka

- 7.—8. Hriber Janez, Nova oprema
- 7.—8. Oder Janez, Skupne službe
9. Konečnik Adi, TIP Otiški vrh
10. Završnik Franc, Skupne službe

— moški nad 35 let:

- 1.—2. Kozelj Janez, Skupne službe
- 1.—2. Iglar Boris, Gozdarstvo Črna
3. Gregor Pepi, Gradnje in turizem
4. Čegovnik Oto, TP Pameče
5. Kolenc Jože, TP Pameče

ekipna uvrstitev

— moški:

1. Gozdarstvo Črna
2. Skupne službe
3. TP Pameče
4. TIP Otiški vrh

— ženske:

1. Skupne službe
  2. TIP Otiški vrh
  3. Nova oprema
- Na koncu moramo pokarati sodnike iz Črne, ki so naredili nekaj manjših napak, ki pa na srečo niso bistveno vplivale na končne rezultate.

Mislim pa, da smo lahko kljub temu s tekmovalcem zadovoljni, predvsem zaradi udeležbe; takšnega odziva si želimo še v bodoče.

Kljub križem v lepem slogu
— foto: A. Klemenšek

SANKANJE

V soboto, dne 28. februarja, je priredilo Gozdarstvo Slovenj Gradec tekmovanje v sankanju. Kljub temu, da je močno sonce nagajalo organizatorjem, je tekmovanje minilo v vedrem razpoloženju vseh tekmovalcev in tekmovalk, čeprav, povedano v oklepaju, tudi to tekmovanje ni minilo povsem brez napak — nekateri tekmovalci niso vedeli, kje je proga.

Rezultati:

— ženske:

1. Čas Majda, Gozdarstvo Slovenj Gradec
2. Čerenjak Štefka, OK Ravne
3. Sedlar Marjana, TP Prevalje

— moški:

1. Repuc Ivan
2. Švajger Alojz
3. Ogriz Franc
4. Obretan Peter
5. Krištof Emil

Ekipno

— ženske:

1. TP Prevalje

— moški:

1. Gozdarstvo Črna
2. Transport in servisi
3. Gozdarstvo Mislinja

M. K.
foto: Alojz Klemenšek,
dipl. inž.